

LIETUVOS KURČIŲJŲ IR
NEPRIGIRDINČIŲJŲ
UGDYMO CENTRAS

Sutrikusios klausos vaikas mokykloje.
Ar tikrai viską žinome?

Edita Norvaišienė,
2021 m.

Kurčiųjų psichologija

LIETUVOS KURČIŲJŲ IR
NEPRIGIRDINČIŲJŲ
UGDYMO CENTRAS

Tyrimai ir literatūra, nagrinėjantys tiek kurčiųjų pažintinę veiklą, tiek asmenybės ypatumus. Tai yra įvardijama kaip kurčiųjų psichologija.

Socialinė sritis:

- Nepasitikintys savimi
- Priklausomi
- Nedrąsūs
- Pasiduodantys įtakai
- Izoliuoti

Elgesio sritis:

- Impulsyvūs
- Agresyvūs
- Įtarūs
- Siauresnių interesų
- Iniciatyvumo stoka

Pažintinė sritis:

Silpni abstraktaus mąstymo gebėjimai
Egocentriškumas

Naivūs
Dvejojantys
Savistabos stoka

Emocinė sritis:

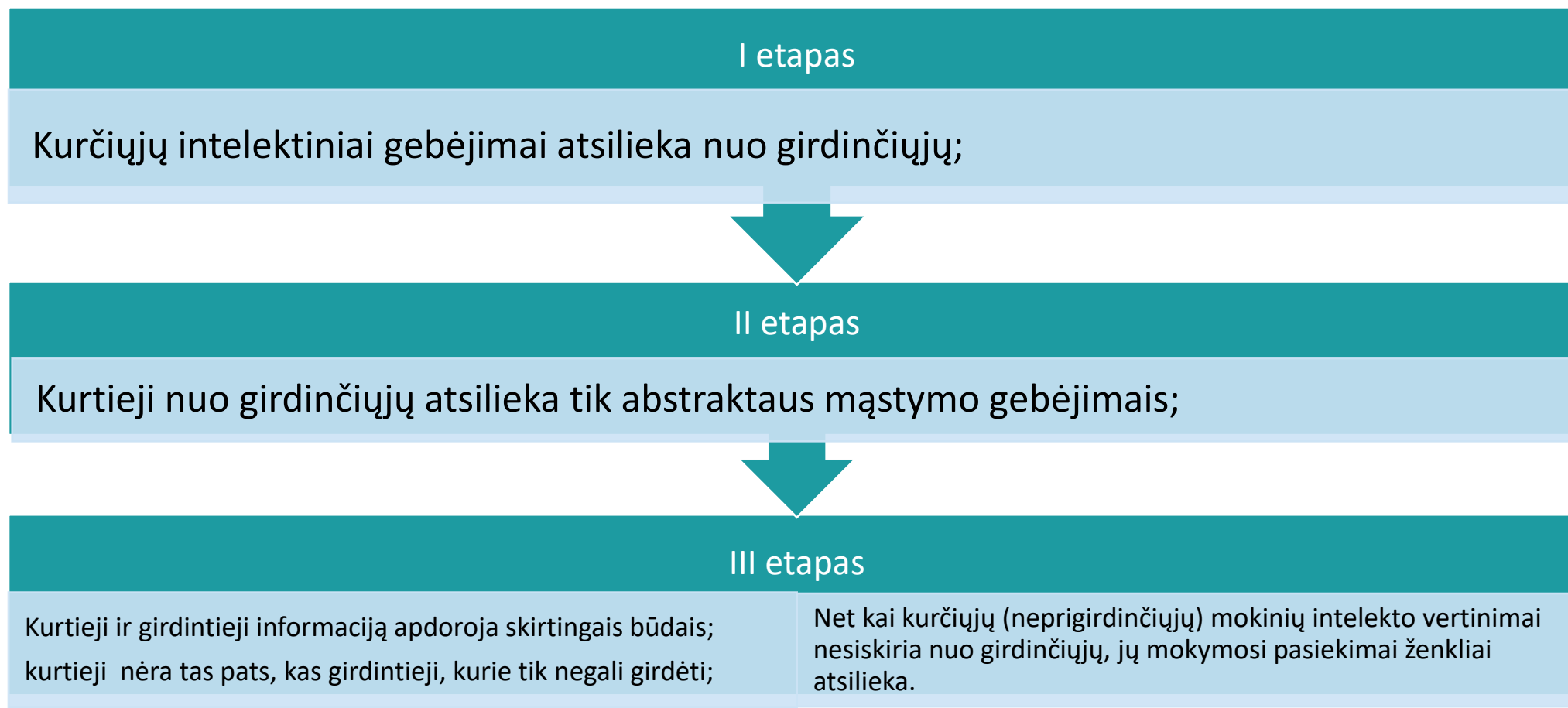
Depresyvumas
Emocijų stoka
Pykčio priepuoliai
Emocinis nebrandumas

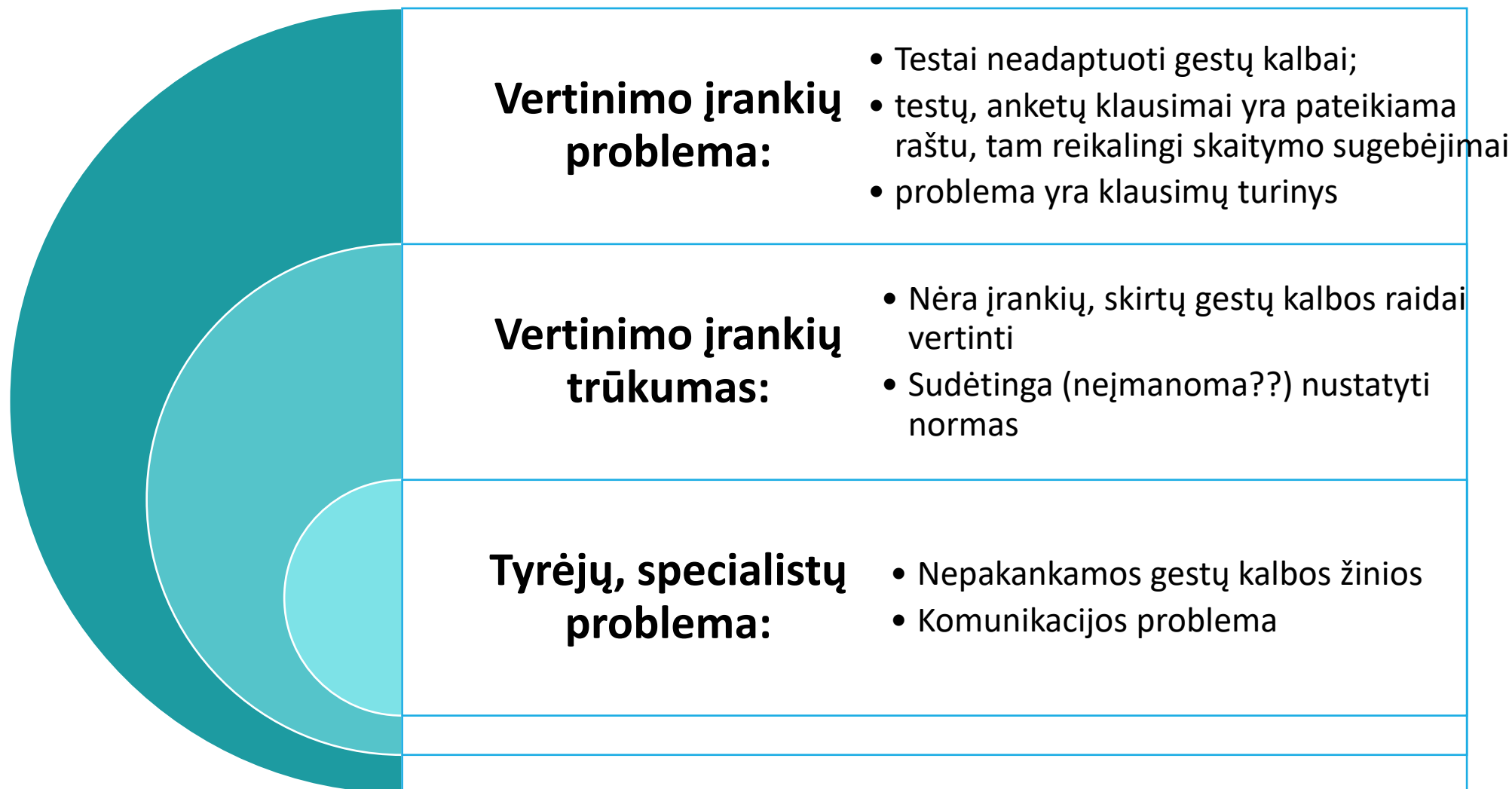
Kurčio vaiko pažintinės veiklos ypatumai

Požiūris į kurčio žmogaus intelektualius gebėjimus, jo pažintinės veiklos ypatumus istorijos bėgyje kito:

Vertinimo problema

Klausos sutrikimo pasekmės:

Sutrinka natūrali kalbos raida:

- Tik 10 proc. sutrikusios klausos vaikų turi kurčius tėvus
- Kalbos išmokymo laikas
- Tėvų gestų kalbos žinios ir galimybės ją komunikuoti yra ribotos
- Vaikas be specialios/švietimo pagalbos negali išmokti kalbos;

Klausos sutrikimo pasekmės:

- sumažėja žmogų pasiekiančios informacijos kiekis;
 - girdintieji informaciją gauna (o kartu ir vystosi jų gebėjimai analizuoti medžiagą ir formuoti sąvokas) pastoviai, iš kitų informacijos šaltinių nei tikslingas mokymas
- klausos sutrikimas per kalbą turi įtakos pažintinių procesų vystymuisi ir asmenybės raidai;
- sensorinis sutrikimas sukelia poveikį ne tiek pats savaime, o per tarpasmeninių santykių deprivaciją (tėvų, mokytojų pasimetimas ir nerimas, sudėtingi santykiai su bendraamžiais vaikystėje).

Klausos sutrikimo pasekmės:

- priežastys, kurios sukelia klausos sutrikimus gali sukelti ir kitus neurologinius pakenkimus, kurie atsiliepia pažintiniams procesams;
- Sunku diagnozuoti kalbos ir kalbėjimo sutrikimus ➡ kalbos raidos sunkumai, kylantys dėl klausos sutrikimo “slepia” kalbos sunkumus (“kalbos ir kalbėjimo sutrikimai”)
- Dažnai logopedas (surdopedagogas) remdamasis savo patirtimi turi spręsti, ar vaiko kalba sutrikusi labiau, nei tikėtina, atsižvelgiant į jo klausos sutrikimą ir neverbalinius intelektinius gebėjimus
- Dėmesio sutrikimai

Akademiniai pasiekimai

- Kurčiųjų mokinių matematikos pasiekimai atsilieka nuo girdinčiųjų. Kai kurių mokslininkų teigimu iki 3 m. skirtumas (Wood):
 - Nestebima reikšminga mokymosi vietos įtaka matematikos pasiekimams (bendrojo lavinimo/ar specializuota mokykla).
- Labiausia atsiliekantys (palyginus su girdinčiais) – skaitymo gebėjimai
 - Žodžių suvokimas ir teksto dalių suvokimas
 - Pradinių klasių (6-8 m. mokinių su KI ir KA skaitymo įgūdžių vertinimas) skaitymo įgūdžiai vidutiniškai atitinka girdinčiųjų bendraamžių įgūdžius;
 - Vidurinėje mokykloje atotrūkis ženkliai padidėja

Akademiniai pasiekimai

LIETUVOS KURČIŲJŲ IR
NEPRIGIRDINČIŲJŲ
UGDymo CENTRAS

- Užsienio patirtis (JAV mokslininkų rekomendacijos):
 - Galimos priežastys:
 - Kurčiųjų ir girdinčiųjų pažintinių procesų raidos skirtumai (kurčiųjų vaikų stiprioji pusė erdvinio- vaizdinio mąstymo, o girdinčiųjų – žodinio-loginio mąstymo gebėjimai);
 - Švietimo pagalbos apimčių sumažėjimas perėjus į pagrindinio ir vidurinio ugdymo pakopas;
 - Žodyno, naudojamo neformaliame bendravime (tiek šeimose, tiek laisvalaikiu) atotrūkis nuo mokykloje ugdyme vartojamo žodyno (platesnis, sudėtingesnis, abstraktesnis) vyresniame mokykliniame amžiuje (Trussell & Easterbrooks, 2016);
 - Siūloma rengti specialius perėjimo planus (transition plans) perėjimui į vidurinio ugdymo pakopą

LIETUVOS KURČIŲJŲ IR
NEPRIGIRDINČIŲJŲ
UGDYMO CENTRAS

Dėkoju už dėmesį

